

fahs

Nr. 3/2022

Kulturhistorisk tidsskrift udgivet af Frederiksborg Amts historiske Samfund

Spændende arrangementer og det nye blad
fra Frederiksborg Amts historiske Samfund
gemmer sig i dette forsendelsesomslag

FAHS

Frederiksborg Amts
Historiske Samfund

fahs

Hellebæk Teglværk, maleri i privateje.

Teglværkshistorien i Nordsjælland

*Foredrag ved Jørgen G. Berthelsen, Teglværksmuseet, Nivaa
lørdag den 8. oktober kl. 14.00 i Kedelhuset, Fredensvej 12 b, Hillerød.
Pris 50 kr incl. kaffe og kage. Gratis for medlemmer*

Teglværksdriften kom til Nordsjælland i 1160'erne, hvor både Søborg Slot og Esrum Kloster tog den revolutionerende teknologi i brug. I de næste århundreder var det kun konger og kirken, der var aftagere af teglprodukterne. Men midt i 1800-tallet skete en eksplosiv vækst i antallet af små teglværker, hvoraf nogle blev store produktionsteglværker, mens andre måtte lukke, da den revolutionerende ringovn blev indført i 1860'erne og frem. Foredraget vil beskrive tegltekniologiens udvikling gennem 850 år, indtil Nordsjællands sidste teglværk »Pedershvile« blev lukket i 2021. Der vil blive vist billeder fra udvalgte teglværker i Nordsjælland fra denne periode, og demonstreret typiske teglprodukter fra hele perioden.

facebook

Som I sikkert ved, er foreningen på Facebook. Det har vi været et års tid og vi har næsten 800 følgere. Det er rigtig flot. Nogle af Jer vil sikkert tænke: Facebook er ikke noget for mig. Men FAHS' gruppe er meget seriøs. Ingen reklamer eller andet lignende. Og vi er sikre på, at det er noget for mange af FAHS' medlemmer.

Her kan man nemlig få meget at vide om mange forskellige steder i Nordsjælland. Det er Kirsten Sommer, der står som ansvarlig for FB-gruppen, men alle kan bidrage med oplysninger, historier og kommentarer til det, der bliver lagt ud.

Indenfor den sidste måned har der f.eks. været omtale/artikler om gården Sophienborg ved Hillerød, Havartigaarden i Øverød, Færgen Djursland, Hundested-Grenaa og »Fredensborg-husene«. Altså ret varieret både tidsmæssigt og geografisk.

Helsingør Almindelige Hospital

Foredrag ved Torben Bill-Jessen og Lone Hvass

lørdag den 19. november kl. 14.00 i Kedelhuset, Fredensvej 12 b, Hillerød

Pris 50 kr incl. kaffe og kage. Gratis for medlemmer

Karmeliterordenen byggede og grundlagde »Vor Frue Kloster«, med kirke og 8 hektar velplejet havejord. Et fornemt byggeri med en pragtfuld kirke og en kapitsal, antagelig opført af en af middelalderens store billedhuggere og arkitekter, Adam van Düren. Det er forståeligt nok den historie - munkenes byggeri og deres virke - som i dag løber af med sejren. Men mens karmeliterordenen, byens yngste tiggermunkeorden, kun fik en kortere levetid i byen på bare hundrede år, fik det efterfølgende Almindelige Hospital eller Helliggejsthus ikke mindre end firehundrede års levetid og virke for byens fattigdomsforsorg og latinskole. De ældste af Hospitalets velbevarede regnskaber fra 1575-1654, som findes i Rigsarkivet, er transskriberet, og de fortæller et væld af dagligdagens historier. Hospitalets rammer var enestående; et af nordens bedst bevarede klosteranlæg, indenfor hvilket, der udspandt sig en stor del af Helsingørs socialhistorie blandt byens fattige og syge borgere.

*Koneloftet i Karmeliterklostret i Helsingør.
Fotografi: Museerne Helsingør.*

Afsender: Frederiksberg Amts Historiske Samfund ved Henrik Bachmann, Gartnervænget 7, 3400 Hillerød

Udflugten lørdag i pinsen til Søborg slotsruin

Fotografi: Kirsten Sommer

Foreningen var på en herlig udflugt de sidste dage i maj. Arkæolog Kjartan Langsted fra Museum Nordsjælland og medlem af FAHS-bestyrelse, førte os rundt i Søborg. Vi begyndte ved den meget spændende kirke, en af landets ældste teglstenskirker. Derfra vandrede vi ad

Søborg Bygade ud til de imponerende fæstningsvolde bygget af jord og træ. Byen Søborg var engang en købstad, men mistede sine købstadsrettigheder i 1500-tallet samtidig med at slottet blev forladt. Vi hørte om kong Valdemar der i 1160 belejrede Søborg, som ifølge Saxo var bygget og ejet af ærkebiskop Eskil. Søborg er ændret en del gennem middelalderen bl.a. af Valdemar Atterdag. Anlægget står i dag med ringmur, og tårne samt beboelseshus, og et palatium med kapel. Kjartan gennemgik den spændende bygningshistorie. Slottet/borgen er en af de mest udgravede ruiner vi har, bl.a. af Frederik 7. Efter som slottet blev anset som særdeles sikkert, blev det benyttet som fængsel for de farligste fjender af kongemagten. Meget anskueligt fortalte Kjartan med sværdet i hånden om de mange fund, som er gjort i den udtørrede sø. Hvor netop de mange sværd, håndskydevåben, kanonkugler af sten, og mønter er fundet. På vejen tilbage over holmen hørte vi om »Bodils Kirkegaard«, med de mange grave med flere fornemme murede kister, dernæst om borgens teglovne. Vi sluttede ved kirken, hvor Kjartan havde en opgave til de 20-30 deltagere, nemlig at finde teglstenen med runer. (på kirkens sydside). Det var en dejlig eftermiddag med mange interesserede spørgelystne deltagere, Kjartans store viden og gode formidling, og ikke mindst et smukt vejr og de mange nat-tergale omkring borgen. Vi glæder os til næste år, hvor der atter skal være vand i den tørlagte Søborg Sø, som tidligere var Nordsjællands fjerdestørste sø.